

NAŠA SLoga

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a mesloga sve polnvari“ Nar. Posl.

— Uredništvo i odpravnost na se CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopis na tiskaju. Pripisana se plama tiskaju po 5 nov. svaki redak. Oglašali od 8 redakata stoji 60 nov., za svaki redak više 5 nov.; il u slučaju opetovanja uz pogodbu sa upravom. Novci se šiju poštarskom napušćicom (aspagno postale). Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vremenu, neka to javi odpravnosti u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarnina, ako se isvana napiše: „Reklamacioni“. Dopisi se ne vraćaju ako se i na tiskaju. — „**NAŠA SLoga**“ izlazi svakog četvrtka i u cijelom arku. Novci i pisma šiju se na uredništvo ili odpravnost. Nabijegovani listovi se ne primaju. — Predplatna s poštarnim stoji 5 for., za scijaku 2 for. na godinu. Razmijerno fr. 250 na račun godine. Izvan carovne više poštarnina. Na mao 1 br. 5 nov.

Poziv na predplatu.

Molimo p. n. gg. predplatnike, kojim je iztekl predplata krajem prošloga mjeseca, da ju izvole za dobe obnoviti, inače će njima selist obustaviti. Sjetimo jedino sve naše ljetošnje i prijašnje dužnike, da učine čim prije svoju dužnost jer nije lepo list primati a neplacati ga.

Uprava „Našo Sloga“.

G O V O R

zastupnika g. M. Lugini u šestoj sjednici sabora porečkoga na proračun za g. 1885.

Visoki sabore! I danas budi da govorim talijanski, koliko mi to bude moguće, ali ne za ljubav zemaljskog podkapetana doktora Amoroza, nego zato, da me razumije i onaj del istarskega puka, koji nezna hrvatski.

Mi Istrijanci sloveno-hrvatske strane moral bismo biti ravno proti cijelomu proračunu Iste za godinu 1885., kako nam je s svojim izveštajem predložio zemaljski odbor (Juatu) i kako ga je prihvatio finansiјel odbor ovoga visokog sabora.

Mislim da sam vam do sada pokazao, da sam čovjek očit, i da čisto redem, što mi je na srcu.

Dakle: Mi bismo Vam morali na sploh uzkratiti svaki proračun najprije zato, jer nemožemo imati prave vjere u našu izvršnju oblast, to jest u zemaljski odbor.

Poštovana gospodo! Mi sum zadnjim put govorio talijanski. Neću izpitivati jesu li moje opazke na promene nekih ustanova občinskozakona bilo sve redom ili samo dolince dobre; mi moj osobni ponos pitao je, da barem koji od vas reče: ovo ti valja, a ovo ti nevalja! Nitko od vas toga nije uđinio. Dakle kako ste vi posve složili sa zemaljskim odborom, vaše postupanje u tom poslu nedaje mi prveć vero u vnu.

(Glasovi: Toga je previše!)

De Franceschi: Népitamo vas pouzdanju.

Dr. Fragiocomo: To se u Istri zove bezobraznosti!

Predstnik: Molim gospodu zastupniku, da rubo parlamentarnije besede. Poštovanom Lugini posve je slobodno izjaviti ima li vere u izvršujuću oblast (naime i Juatu) i u većinu sabora, ili je neima. To je njeni dopušćeno izjaviti.

Lugini: Onda vam nemožemo bez prigovora odobriti računa za to, jer po našoj misli zemaljski troškovi nereno celoj Istri koristi u onoj mjeri, u kojoj pojedini krajevi plaćaju, nereno koristi u naukah i u materijalnih problemih, koje se imaju očekivati.

Napokom nemožemo bez prigovora odobriti proračun ni zato, jer i one što u istini traže, po našoj smernici, misli, troški smo tamo bez potrebe ili bez koristi za cijelu zemlju, a kad god bez koristi za pojedini krajevi.

Trošak od 5000 forintih postavljen za sabor, čini mi se previsok, jer mi smo samo ovde malo vremena — 10 do 15 dana, a naša dleta, putni troškovi i troškovi kancelarije, mislim da nisu tako veliki jer vi i tako negovorite mnogo, a što se hrvatski govor, to nektampate.

Dakle po mojoj misli dosta bi u to imme 3000, najviše 3500 forintih, a što ostaje moglo bi se postaviti u drugu rubriku za koji koristniji trošak.

Zemaljska upraca, to jest zemaljski odbor s placarima, petgodisnjimi doplatki plaćnicima, praktikantima, službenicima itd., to nas košta 31.866 forintih. To je trošak previsok, ako računamo na našu dohodku i na troškove, koje u to imme razmijenjujemo susedne nam zemlje Gorice i Kranjsku.

U rubriki troška „za poduzevanje“ imamo za stipendije i pomoći tro-

šak od 2400 for. Kako nam je Juatu izvestila dobrim delom dobivaju te pomoći mladidi rođeni u Kopru koji se u Kopru dake doma, uči. Istina je, da se u tom nemože o Juatu nista zla reći, ona nemože dati stipendiju onim, kolib piše u školi, ali po mojci misli morala bi se ona postaviti na čelo i pribaci u pomoći onim roditeljem i njihovoj djeci, koja bi željeli u školu, kad bi znala, da mogu računati na kakvu pomoć od provinčije. Moralo bi se gledati, da se spoživa u svakoj pojedinosti krajnja ona roditelja kojih bi veljni bili poslati djevcu u školu, a ne čekati, da se stipendije i podpore dečju onim koji već u istini počaze srednje škole.

Znam posve dobro, da bi mnogi roditelji rado dali decu u školu i mnoga bi deca rado išla, kad bi bili starni, da će dobiti kakvog pomoći od provincije. To valja osobito za one, koji svoje pridovike pišu se rođići.

O tom, što trošimo za škole, neću govoriti, jer je proračun školsko zaklade jur dobro.

U rubriki „noni troškovi za poduzevanje, koji nisu u školskom računu“ nadjevateći dugo linije, to će reći, da u to imo nije ništa postavljeno u proračun.

U glavnim proizvodima naše zemlje nevidimo nikakova napredka, nikakove koristi, tako na primer u izradjivanju ulja i sira. Jordan naš drug od ove strane bio je predložio u finansiјelom odboru, da se u spomenutu rubriku stavi neka svačina, nego nitišta, a tada bi se moglo poslati u Karlovu, u Tivol, u gornju Italiju, ili kamogod bilo, po kojega mlađadi pastiria, da se tame naud, kako se razloži dini sri.

Poštovana gospodo! Mi imamo u Istri do 250.000 ovaca, od tih je barem polovica samčica, koje diju mleko, dakle tvar za strene. Rudnajmo, da se od svake muzice dođije samo dve kilograma sira, pak da bi i sri bio članj razložnja same i sira. Jordan naš drug drug od ove strane bio je predložio u finansiјelom odboru, da se u spomenutu rubriku stavi neka svačina, nego nitišta, a tada bi se moglo poslati u Karlovu, u Tivol, u gornju Italiju, ili kamogod bilo, po kojega mlađadi pastiria, da se tame naud, kako se razloži dini sri.

Znam, da u Kranjskoj — a toj zemlji se kad god reč do ja barbarska — obstoje zadruge za starstvo, tako na primor u bobinjskoj okolici, gdje čine velik napredak i linaju velik dobitak.

Reči ćemo o tom još koju kasnije kod posebne razprave.

U rubriki „državni troškovi“ vidimo svetu od 3800 forintih za cepljenje kozičaka.

Kod nas je slobodno, tko će cepljiti kozice, a tko neće.

Istina je, da tko će stupiti u cesarsku službu, u uspenje i t. d. mora dokazati, da su ga ceplili, ali velikom delu našeg puka netreba takav certifikat.

Reče se, da je dobro proti bolesti od kozičaka. Vi ste poštovana gospodo manje svi čitali štograd o tom, a neki ste to baš i učili, kako ljudi te struke, svim morale spoznati da to pitanje nije zavřeno, a ako cepljenje neškodljivo, sigurno ni nekoristni mrogo.

Dr. Gambini: Neka nas pouči Švajcarska.

Lugini: Trošak te rubrike ide za putne troškove, dlete i darove liečnikom koji cepe. A koji su te liečnici? Te su občinski i katarski lečnici koji i tako imaju dobre plaće, pak njim dijete ne samo dlete, nego i darove.

(Netko mrtvije, da nije tako). To je gola istina, ter na primer kustavski liečnik koji je 100 forintih dara, jer, da su mu se kozice najbolje primale.

Ja mislim, da bi takove stvari imali dženti uvećano (ex usficio) cesarski i občinski liečnici, a da jih se ne plaća posebice. Dakle ona svota imala bi biti snižena, pak baš ako hoćete, da se kozice cepe, platite lečnikom, samo latiti trošak puta, a na kinoljeti i dlete i nagrade.

U rubriki „vjecone gradnje“ imamo troška 8000 forintih za ceste. Tu nešta prigovora i ušam se, da će ovi novci biti dobro potrošeni.

„Troški za poljoprivstvo“, nose lopu svetu od 10.380 forintih. To je gospodo

trošak gospodarskoga pokušališća (u Po-redu), prinos, pomoći, darovi itd.

Sedmijst išao i toliko forintih to je interes od lepoti kapitala!

Ja baš osean da začinit vinar i vrtlar, ali u toj stvari računam ovako:

Na prvi mah svaki zna, da naše gospodarsko pokušališće malom posetniku nemože koristiti. Dostat je spomenuti medju drugim to, da se za to pokušališće troši stotine forintih na gnoj, na knjige itd.

Kad nemože naše pokušališće biti od prva i stalne pomoći malom posetniku, moralo bi barem biti za uzor i zrcalo velikim. Ja neznam koliko je to dosad bilo, avakako mislim, da bi naš veliki posetnik, koji su i najrzumljivi u narodu, sami sebi bili našli ili bi morali naći način, kako da napreduju i ako je pokušališće rad njih, onda je nepotrebno.

(Nastaviti će se.)

D O P I S I .

Iz Opatije. Dugo vremena sem mušao. I ovaj put životi su domu u kratko nekoje znamenitije novosti.

Druživo (Sudobnik) širi svakim danom svoje poslovanje. Ovi danah ima se otvoreni kupalište, sagradjeno na bazi ali solidno i elegantno. Treća prostrašna palata nego s dvije, nokoje prostranije kuće preuzeo je državu na svoj radun. Sve se pripravljaju ili je jurje priravljeno samu se čekaju gosti sa punim žopom. Pripravno je jurve i novo pokopalište, jer je dosadno bilo na neshodnom mjestu, a i premašeno osoblje, ako kamo vahni simo bolnike, kamo već pomoći nelma, kamo jo prošlo zlome učinjeno.

Ovih danah doznali smo, da je druživo u pogodbi sa cesarskom vladom za svu morsku obalu od Dražice do Slatine, t. j. za svu opatijsku obalu izuzemši maleno pristanišće za brodile u Zrtu. Osim obale triži družtvu dajeći i nekoliko mora od kraja po priliku 40—50 klastra. Ta nas je vješt učinila uznemirila; jer bi tim nam pravoj, staroj Opatiji, zadani blo smrtni udarac. Ta kamo bi onda našli ribar, kamo naši ladjari, kamo naše žene sa rohom, a kamo mi svaki okuplju se po ljetnoj vrudni? Mi se nadamo, da neće druživo togu dostignuti, jer ćemo se braniti i opreti svom zakonitom stilom, bilo proti komu, pa u potrebi uteći se i na najviše mjesto. To nešme da bude, na časni užasni občinski zastupstvu javljamo, da se joj jednoglasno tomu uprotivimo. Ne mislimo da će ovu nepravednu stvar nikako moći zagovarati ni c. k. kotorasti kapetan na očlu i veliku našu štetu. Druživo namjerava zasegnuti i na veprinaku stranu, ali i tamo da načni na odpor sigurno; jer znamo, kako su Veprinčani žilav za branitelje svoje pravice. Glavarstvo i zastupstvo odbiti će kako valju takav pokus.

Druživo nudi za svaki kvadratni metar obale pet soldi, a za kvadratni metar mora dva i pol solda, tako da za svu obalu nebi dato ni 300 forintih, a za more na Slatini gdje je sve gladij i fini praski i dno ravno kao daska, nešto više od 1000 for. (Sirma mora od kraja Iznaša na nekoj mjestilj preko 70 klastra). Nije li to mrtva cijena za ove okolnosti?

iz Pičančićim koncem junija. (Vrijeme, vrijedanje, slavnost). Kako bijaše cijeli mjesec maj sub, bez potrebitoga dažja, tako je mjesec junija daždilo svaki dan, te je bilo zbog mokrota prilično mrzlo; a i grada je pale dosti, koji je počinio mnogo škoda na polju, ne samo ovdje, već po Lindarskim i Gračišćima. Strošak kmeta mora se vazda tužiti, vazda trpeti. A smili li se on komu? A da, malo ima ljudih, koji bi požališi nezračnog sejula; obratno, ima ih mnogo, koji gladuju i paze kako bi mu još ono malo što ima s prevarom odnesli, te ga tako većim pravom nazivali prostim i glupim žavurom.

Nedavno vjenčala se je ovđa G. A. L., a buduć da njoj je kumovao Talijan g. Grozle iz Draguća, čuli smo u crkvi talijansku proslavu. Nu ova propovijed bila je samo za „personae civili“, a Hrvati neki ziju. Prodigat nobijaju domaći svećenik. Na 19. prosloga mjeseca slavilo je druživo, takozvano „Società della batterella“ (kojemu je predsjednik neki postoljan), dolazak občinskog glavnika, vratilađe u s pirogatu putovanju. Kakva bijaše ta svećnost? Evo: Ovdješnji komitet istarskog političkog društva, nabavili su državu, „batterelle“ da ovo pokaže „glupim žavurom“, kako oni gradjnici išli i štuju svog župana, te da kod budućih izborih niktko i neposumnja o neспособности sadušnjeg župana. Ob šestoj uri po podne bijaše sv. Željko u pripravi, da dosta dočekaju gusluće, nu broju dva, dolazeće iz Gračića. Oko sedme ure dodaju ona dva guslača s poderanim gusiam, a „batterelle“ ih povedu u občinsku plesaoncu, da tamо plešu i skaču. Oh devetog uri bivaše svečenica razvjetu. Molimo, da se ne idu Pariz. Sada se odpremlj odbor, gori spomenutog društva da karocu sa županom i ženom mu dočeka. Pjevalo se: „Mora, ti dormi žola“, itd. Dvina pjesma, vredna i bojig župana! Malo po devetog uri: dodje koščija do pred grad, a družvenici kliču: Avviva spožil! Avviva noštro župan avviva! a muzika zaigrava rajska (!) himnu. Naživu se ovako prekrasne (!) muzike i dvinog pjevanja (!) vrate se batterellisti u občinsku plesaonicu, kamo nija smio nitko uneti, osim onih, koji su platili (?) da tamо jedu i piju. Pogovara se, da su pojeli 10 kilo „bigolit“ sa žvacetom! valjda od tovarskoga mesa, buduć se vjencao predsjednik tovarskoga društva. Tuj se oper popijevalo dvije pjesme kao n. pr. „Oli, ola, ūtracou come ka, ū oj lava bene jutre no ūza“, što je moralu mlada županja žaliti, da ju jurve takovom nazivaju, buduće bljaše njoj na čast veselica učinjena; tako potraja vrisak i urlikanje cijelu noć. Nu u Pičnu se više putuju dešadja, da po čelu noći ne doju mlra neke gradske pijandure. Pitamo, je li imao ono druživo dozvolu, da slavi onako divlje slavlje u občinskoj kući?

Qvom mesopustnom veselju prisustvali su najveći mladi roditelji, od kojih će malena djeca liep (!) plijnjati inati.

Drugud po svjetu i po Istru slave se carevđani, uspomene na velike čine i muževe itd., nu u Pičnu se mare za takove svećenosti; našini gradjanom su milje divlje i proste zabave i halabuke pa bilo i na časni samograd predsjednika tovarskoga društva, komu kljemo i mi: „nativa“.

Pravolub.

Izpod Kastva polovicom jutla. Ovo proljeće sve do Petra bilo kod nas izvanredno klošto i hladno; a nad na jednom nastala silna vrućina tako, da ako Bog nepošalje u kratko rose, izgubiti dema polovicu letine krumpira i skoro sav fašol.

Oko Petru se navadno svjet dade na košnju, ali letos neznamo sami što bi nam činili, jer je travje tako malo, da će stojati košnja više, nego bude vredno spravljeno seleno. Ljudi se nespomilju, da bi ovud manje travje bilo nego nego livo ljeto.

Nekoji govore, da je tomu uzrok, jer je bilo u neku dobu s proljeća preveć sušno, a kasnije preveć daždjevno; a drugi pak misle, da je i prerana košnja tomu dojekle uzrok. Ja sam prijatelj rane košnje, to de reč, da se trava kosi dokle je još zelena, u cvjetu; ipak sudim, da neimaju posve pravo, koji tako govore; jer ako se rano pokosi, onda sili priprek sunca i suša u ovom mjesecu što nas malo kada mine, naškodne korenju trave kaže nego da nije pokošeno. Košnja rana bila bi dobra za naše strane samo da nije ljetu sušna, a drugud je dakako drugačije, kuda su dobre sjenokošte. Nekoji gospodarstvu pustili već prošle godine, da selen sa olavom sprave tamo oko Milbot, a sad morat će to učiniti i više njih; jer neima što kositi. Znamo, da treba i travi gnoja, ako čemo da nam ljepe raste, ka ko i drugim stvarim all na to nitko ni nemisli, jer imamo gnoja promato ni za kopanju.

Bez zamjere g. uredniče, prosim Vas, da nam kmetom za volju javite kadkada u našoj junakačkoj Slogi, kako stoji letina po drugud osbito u Istri, ta znate, da su takve novosti za nas zanimive.

Ametski sin.

Ispod Helma na otoku Cresu. Moljeni ste, gospodinje Urođenice, da uvrstite ovo malo redakhat u Vaše dostojno glasilo »Naša Sloga« da tako popunjene bude članak, koji nedavno donosite, tluču se Creske obštine. Članak je onaj pisao po gradjaninu za same gradjane, a ovo neka bude za vaše izvanskih citata.

Znade se, da Creskom obštinom upravlja šarenjačku ruku i to na samu šarenjačku gradjanjsku korist, bez obzira na ladanjske podobštine. Nam nije drugo dopušteno, ako ne da plaćamo i da nosimo, lmo da spadamo na onu slavnu obštinu.

No služi, da se tužimo, mli da platimo pomoć od njedne obuhvat kaku smo iskušili više putah, a osobitom nadom još godine 1878., kad smo se avo ladanjske podobštine privlačili na slavnu porečku Juntu, dojaviv joj više nezakonitih stvari, a najpače školsko pitanje; nu sve to osta bez likovog uspjeha.

Nazad malo godinu, ladanjske podobštine sv. Martin, Silvan, Boje i Ustrine, zaprosile su, da se oslobode šarenjačke gradske ruke, visoko c. k. namještjivo u Trstu, i sabor u Poreču, da jih odlope od creske obštine, te da budu opeta pridruženi prvačnjoj materi obštini u Osooru, što još da sada dostignuti nemogemo, niti više gojimo učvanje, da hoćemo to dostignuti, prem li to padavno i koristno bilo. Ali bez da se obuziramo na stvari za sada nemoguće, probudićemo se bar iz našega dugotrajnoga mrtvila, i pitajmo otu cresku gospodu, da nam daju što nas po pravilu ide. Creska obščina plaća dva lječnika t. j. g. J. F. i g. Z. P. D. H., koji kad bi bili nepristrani, nebi se vladali kako so vladajući sužiči same gradu, a ne ukupnom otoku, sa svim da vuku plaću od svega otoka. Zato danaska slobodno možemo reći, da obodvojena ne služe ceteu cresku obštinu, i tako mi ladanjer, da no bismo našli pomoći u naših duhovnih pstračih, morali lisanu stradati bez pomoći i Heliu. Mogao bi navesti više služenja, gdje bijuha ola občinska lječnika pozvana, toli pismeno, kolj usimeno, da se potrade, i to za dobru plaću, do nemoćnika koji na smrtnoj postelji leži, ali sve za ludo, jer se ovi van grada nedaju, ako nedohiju halog, od viške oblasti i to za epidemskičnik, koji nas je više putah od pogibelji oslobođio, mi smo sve to trpili kad smo se mogli u njemu uteti, koji nas nikada nije ostavio, već više putah od smrti nas oslobođio. Ovakovo postupanje naših plaćenika kada da nas ne razjeri? Znade se, da mi kmeti kad zovemo lječnika, da imamo uprav skrjnju potrebu, jer ono petnaest i više forintata, koje smo skrbljivo za otu svrhu prišparali, mučno nam je potratiti ako nismo ostvrdili on potrebi. Zna to dolstine i slavnu obštinu, i da bismo spadali i mi šarenjakom zauzela bi se malo više nego li se danaska za nas začinjimo. Ljudi ladanjskih podobština, a osobito mi, koji stanujemo na jugu, koji još možemo ako hoćemo biti neodvisni, treba da ponizimo slavoljepne kruhoborce, i svaki kakanje jedan čovjek shorom i tvorom doskočimo u pomoć tolikoj našoj nevolji. Popijajmo se malo u čepu te izpitajmo koliko nameta plaćamo za občinske ukupne stvari, a kakova korist dobitvamo?

Ugleđujmo se jedno malo u slavne martinštice i u creske gradjane, kako oni traže i brane svoja prava. Neka si grad udrži za se sposobne lječnike F. P., a mi pitajmo neka i nam bude dopušteno, imati lječnika, naše vjera našega jezika, koji, prebijajući između nas, bili će uvjek pripravani nas pomoći. Neka grad Cres plaća sam svoje lječnike koji ga vjerno služe.

Svaka godine ladanjska podobština jesu pozvana od mjestne obštine, da predstave na vreme najužnije potrebe, da se mogu ubijetiti u dojčini proračun, zato i nečekajmo skrajno vrleće, nego sada i bez odgajanja uputimo naše prošnje u visoko c. k. namještjivo da nam bude odredjeno, da više ne budemo plaćati po prirezi cresko-gradske lječnike nego da nam se opredeli jedno ladanjsko mjesto za obitalište lječnika, komu nek je do pušteno uzdržati lječnički ormar.

Reći će koji, da li glave koja ne vredi ni plastična boha? I odakdostojanje plade tomu vašemu ščavunskome lječniku? E doista pravo imate, jer kad mi Luhensčan, Vranjan, Martinščan, Silvanjan, Belejan i Ustrinjan prestanemo plaćati cresko-gradske lječnike, i onoj sveti, koju smo dosada njim plaćali malo još pridemo eto ti i više, nego obilježne plaće jednomu lječniku. A što više, odaćemo nečemo više plaćati osam do petnaest forintata za svaki put Što nas bude pohoditi lječnik. Cresani brane svoje lječnike, to im je slobodno, a zašto nehimo i mi pitati ono što je pravilno i našem zdraviju koristno?

Ancijani nemotje držemati, da vas ne budu potomci klesi; kupujte se i pokažite oreškoj obštinji; i da i ceste vas i vaši suseljanici kožu. Vreme bi već bilo, da pokažete svetu, da i vi možete nešto uz dobro volju; vi se odazovite pravednoj molbi vaših mukotrptih kmetovih.

Ne zapustite puka, pomozite mi; nok vas u svom radu ne zaustavite i nezupriče ni osobulj interesi ni prijateljski odnosai. Primjer vam je pokazan dno 1. svibnja 1878. u v. znjato se tlm okorisati. Svakomu svojoj pak mlini Bosna. Koliko smo dužni truditi se za zdravje duševno, tijekom tuđoj zanemariblji nosimijemo, ni tijekom a dok budemo se služiti lječnicu, koji stanuju u Cresu, i koji se poradi obiteljskog dobrostanka duvajnu avakog truda, jach se ga nam! Radnici Bog pomaze. Šada znate, da je ovo odlučujuće, jer je već 12. ura kušnula, zato nemojte više popušljati, da da se čuje glas i ladanjskih podobština! Napred duktlo čvrsto i utražno.

Iz dolje Istra na dan sv. Cirila i Metoda. Redak 4., §. 75. obrišnog vjeća mjeseca maja 1878. razpravljaju, glasi: »U blagdanima se radnikom potrebito vreme dopustiti, da mogu svojoj vjerouzgovjednosti dozvoliti da istaknu i izpuniti. (t. j. kod nas katoličanu sv. misi prisustvovati). U specijalnoj razpravi zastupnik g. Matuljko predlaže, da se ima ovaj redak sasvim izpustiti iz §. t. j. da se radnikom neđi da vremenu, da mogu kršćanima svoje dužnosti izpunjavati. Za ovaj predlog glasova i tito središte car. vjeća, gdje sede, izvan štovanog g. Vitezelja, avi ostali islarški zastupnici. Istarski dečko zastupnici osim Vitezelja, koji je glasovao proti tom predlogu, - posao se sližu s ostalimi njemačko-liberalnim (?) zastupnicima u tom, da radnici imaju ostiti i u napred hezduši u svojim gospodarom robov, ne samojelom, nego i dušom. Liberalizmu ih zastupniku više vredi novac ljudskih krovoplijih, nego li kršćanske dužnosti i tjelesni odpočinak sirote-radnika.

U skupštini, koju obdržava dne 26. maja tog leta patriotsko-katoličko pučko društvo dolje Austrije, reče car. vjeća poslanik g. dr. Oelz među drugim i sledi: »Ako se nedeljni dan dundanum svezkuju, ako su i kod nas (u Austriji) težke dijela u nedjelju i svetake dane zakonita dopušnina, uzrok su tomu liberalci... jer svetkovanje nedeljih je u blagdanima liberalci mrze. Liberalci, koji su pomogli klanjanju se kršćanskoj mamoni (bogatstvu) i puk rizicirati, nežele si pravdu Bogu, oni bi ga volili strovali iz njegovog pjestolu, i neće, da se inu ujega rječa.«

Ni ipak su glasovali za te liberalne delije kod zadnjih izborih za državljansko vjeće u Istri i sredinici. Meni, koji sam na dan rečenih izborih glasovao za Klorića, dakle za proti-kandidata liberalne talijanske stranke, reklo se: »Lei doveva restir a casa, ed attender la sua Chiesa, i javno me divljaka insultiralo. A s laži liberalci prijateljski se rukovalo, zvalo ih na južne i banekte, te slavio se njihov patriotsim. Nikomu, zaista, ne zavidjuju ovakvi patriotsim, radi kojega zanemaruju crkvene zapovjedni od kojih i 2. i 2. godove svetkovjanu zapovjednih blagdava.«

Nedje bili održi, da pape učinj će se dobro dijelo, ako ne nekoliko te nekojim na pamet dozove 80. tezu silaba, koja glasi: »Rimsko stolica može i mora se s napredkom, liberalizmom i modernom civilizacijom pomiriti i pogoditi.«

Barem u toj stvari, braćo, t. j. u boju proti krivom liberalizmu, tom plasti grdnu materializma i vjerskog indiferentizma, bolje rekud podpuna bezvjerstva, složimo se i na izborih.

Zar nije možda i naša dužnost boriti se proti takovom liberalizmu, tom raku, koji izjeda više ili manje sve narode i države? I ako da, zar možemo mi sve-

nici mimolči Scheicherove savjete? I tako nemožemo, da hoćemo li se u djelovanju svojemu vladati polug zahtjevom ili terorizmu kakove stranke ili listića, ili hoćemo li si sami sud u mjenju stvarati i polug toga postupati? Spomenuti dr. Scheicher govori istoj svojoj knjizi ovako: »Tim više je potrebito, da kler dotična pitanja (sad vladajućih gospodarstvenih sustava) ... temeljiti prouči, i da ne smatra ono prekršajem kršćanstva, gdje se osvojilo natrag kakvo pravo, ili da ne drži za pravedno ovo zadnje, ako se pozitivno počinilo krivicu. I nadalje: »Njoveće pomanjkanje znanja pokazuju onaj, koji hoće, da se kakov u taj čas vladajuću struju smatra pedotakljivom, samo zato, jer se drži objektivnog pravnog načela.» Mnogi ljudi, obuzeti krivim konservatizmom, nakon su i odlučili novi izbori u narodnu skupštinu, jer se nije znalo, koja će stranka imati većinu, dok se nisu skupština sastala. Nesloži li se sva stranica u Bugarskoj u složan i spasonosan rad, neće se moći tamo ustanovi život tako lako učvrstiti.

Buduće jeseni obaviti će se opet novčanje u Bosni i Hercegovini. U vojsku ima se odobrati 1200 mladiča. Stvoriti će se četiri nove bosanske pješačke kompanije.

Novo bugarsko ministarstvo sastavio je vodja radikalaca Karavelov. Sudbinu prijašnjeg ministarstva (Cankova) nisu odlučili novi izbori u narodnu skupštinu, jer se nije znalo, koja će stranka imati većinu, dok se nisu skupština sastala. Nesloži li se sva stranica u Bugarskoj u složan i spasonosan rad, neće se moći tamo ustanovi život tako lako učvrstiti.

Medju Rusijom i Njemačkom postignuto je nekakvo sporazumljenje gledaju uzajamnoga postupanja proti prevratnim strankama. Kad bude to sporazumljenje posve utvrdjeno, dogovarat će se ove vlasti sa ostalimi europskim vladama, kako da se na put stane prevratnikom.

Odbor francuzkoga senata za reviziju ustava, poprimio je sve članke vladine osnove. Francuzka zastupnička kuća dozvolila je vlasti 5 milijuna franaka za rat proti Madagaskaru. U kolerom okuženih gradova Tolonu i Marsilji neima žalibio stalnoga obrata na bolje. U Tulonu umrlo je: 17. t. m. 31 osoba, 18. t. m. 32, a 19. t. m. 50 osoba. U Marsilji umrlo je: 17. t. m. 56 osoba, 18. t. m. 55, 19. t. m. 56, a 20. t. m. 53 osoba.

Vječanje u egipatskoj konferenciji u Londonu ostalo je do sada bez uspjeha. Englezka vlasta stala je iz nova slati vojsku u Egipat. U London stigla jo brzojavna vijest, da je Gordon sasmi obokljen, a glasovito mjesto Hartum, da će se morati predati, ako mu se čini prije ne pomognе.

Franina i Jurina.

Jur. Jure, je ča?

Jur. Pravo za pravo neznam niš pametnega novoga; ozimca je neć malo, a drugo s bojom voljom gre. Leho viđi, Jurčeva ikva! Da su premeščena tamo u Pul, međi kalune, neka gospoda s Lošinja za keh jo ono lane bilo slinego govora. A da će se poveštiti nudi ljudi tamo na Budušelj!

Fr. Gove, da su tamponi zagonjari kako mokra kokoši; nosi da su jim narasli za pedal i da jim zdolu viseť Jur. Bože moj rad bil znak ato on va Baške gladi bradu, ali ju skube?

Fr. Neki Lošinjanin mi je povedal, da su njihova gospoda od komuna pozvali zato bandu iz Zadra, gostili se i dečali vranča.

Jur. Ah! ki bi bil rekak da te se veselit; ja sam mislio, da te plakat, podeši i Todori i Salata, i još neki star. Avaj lune svi Lošinjan, Cresani, Baščani. Vejani, a Dabasnjarli ki su oni bili onako izbrali neku gospodu tuju kako da su jum na arduc zrasli, a svoje ljude su odhilili, ti svi govore, da su patrioti!

Fr. Da! Jure! ti tega svega ne razumeš. Ca neznas da je lans bilo posla za neku kartu na Lošinj, pak se je neki teda nega ovega ista oženil za jednu Lošinku.

Jur. Čul sam sve to, ma nerazumem zač

se oni veseli? ali morda od jada, da njim deca viđa: *čitali čitali*.
Fr. A drugi da te za njim pobiliti vrću prosa s blagoslovom: koliko zrno, koliko let...
Jur. Hi, hi, ča kako stari skrništi kada su kudladi gomili? Leko Frane pove malo, ki su ti zagonjili?

Fr. Neznaš tako li se zove državni ribar, ko pride iz Dalmacije po čeliri, pet plav skupa, ki love ribe sliši zagorjilom, budi neznani kako, svila sočini, svi za svakega i svaki za svih. Pak vragoljubski budi podprugivali su ti se i zvali tim imenom ono desetak let skupa s pašom vleklji, od sela do sela i sudili kakovitje, kje kade zemlja. Dobro jim je bivalo; na dan su dobivali šaku ples, skupa su jili i pili i emijali se za puknut. Jako su dobra botti generala, ter znali, ki dobro dela, u oni jih zvali vavek: »Carl amicile! Malo po malo svi ti su bili porinuti po komune, ki za glavarja, ki je dobil ovo, ki ono — pak oni od mila zamisili, da dobr gospodin budu zastupnik, i njemu za ljubadin prekrizili, iti a napisali svoja imena sa rok.

Jur. Ahal kapot a jesu li bili med njimi i kmeti?

Fr. A da i kmeti i gospoda od svih trih življu; znaš da su to ne mali komisiji, mnogo vredne, a gubljaju, Bože moj, na tisoče!

Jur. Ju, ju! Kako neka gospoda, onako obola, kad jim se vidi koristno, silno zavole naše proste ljudi i naše žene!

Fr. Ca deč, niti ga nad mehko srce!

Jur. Češ Franino ovo leto va boudim vna Poreč?

Fr. O... zač me to ni pitaš?

Jur. Haj mislet sam, da su ti se morda za gospoda zumerila.

Fr. (Zatiknala onako tusto postarjo užanec). Ca manje (opek kljevja)? Imaju me tamo ruje nego ovde. O... ter mo gledaju kako rožicu na lance.

Jur. Ma ne budi ti uroki, leši se lepo tamo navadil po njihu beščimat.

Fr. (Opet bljušne grdu kletvu). Ca milis, da se gren tamo vadit Bogu molit, zač imam doma ženčinu i dečinu...

Jur. Biš morda i mane soban zol, al našega Franisa spod Bržjanovca.

Fr. O... ca bi dole s vami? Tamo rabi batij i pobojac, a ne žilca ni pun tarol.

A dole neware ni za pravi avoci još manje za drveni.

Jur. Al bi nam pošakalo zdolu, da njih se zahvalimo da nam njihu babu.

Istrija za nis šalju.

Fr. Ja ja, ter te nam ju pošiljati i napred kolkogod budemo oteli samo trebe, da Kastavčinu dobro znamo želimo. Druga placi ne žele gospoda va Poreč. Još ču ja dole opraviti, da nam oni ču zato hite. Viš kuke smo zapešljali ono sank... nemoti od Spinčić, Šrdčić, Rubešić i Rukavčić na tamo led. Ma to se vu Poreč moji prijatelji smet i ruke ribat od vescine. Ja sam njim vavek govoril: da oni ne znaju ča je Franina. Kakovi smo mi o... Hrvati? Mi smo Talijsani kakoli vi, same hrvatski govorimo, zač drugađejo ne znamo, ma mi batimo za Taliju kako i vi.

Jur. Vidi se Frane, da ni sve slama pod tuvem Šrijenom bareteum.

Fr. Ala pa... nerugaj se, zač jo pod ten klobušnjum dostu pešča i bruški.

Jur. Franino Bog i ne jadi se; ja gren male do Murucića, videt ako je »stetu« prolejili.

Fr. A ja šperlačan do Spinčić k Žensolu, da se pogovorimo kako čemo zašu se počeli ljudi opamečavat a mi čemo va Poreč kredit zgubiti, pak te i nam reč: maladeti gonzi de kast.

Različite vesti.

Čestitka Izbornikom koparskoga ko-tara. Pobjeda kod pokrajinskih izborah u kotoru Koparskom uzbudila je u nas ozdroj podpisanih stanovničkih Medulin veliku radost i zadovoljstvo. Stalni smo, da zasluga kod te pobjede ide jedino one valjane, čeljene, rogozljubne i nepodmitljive izbornike tog kotara, kojih nije znala nikakva sila, niti ikakva zamama izbranuti od narodnog barjaka. Za to njihovo mužko držanje dužni smo ujim srdično zahvaliti i poslati naše najverađajljivi čestitke. Živili vesti birači biložili Vam se naslednicim! (Slike podpisu stanovničkih Medulina).

Gosp. dr. Flapp. Pronosi se iznova glas, da će biti čim prije imenovan porečkim biskupom profesor bogoslovija u Gorici, g. dr. Flapp. Mi tim vistem naprosto ne vjerujemo, jer držimo, da nisu odlučujući krugovi toli kratkovidni, da će imenovati čovjeku biskupom, koji neima — kako smo drugom zgodom do-kazali — onih svojstava, koje zahtjeva crkva od svakog biskupa; nadalje uvjer enisvetkovao blagdan u nekoj župi, na-

smo, da će više crkvene oblasti prije stvar debro promisliti, nego li poduzmu takav korak, koji bi mogao biti po istu svetu vjeru od težkih posledica. Svakako bio bi to riedak, ako ne možda jedini u katoličkom svetu slučaj, da nadpastir ne može neposredno občiti sasvojim stadem i obratno. Zar dakle, da bude taj jedini slučaj jedino moguć kad nas u Istri? Ne vjerujem.

Govor zastupnika g. dra. Vitezovića. Zaposilo nas prijateljih, nebi li priredili talijanski prevod poznatoga krasnoga govora našega zastupnika na carevinском vjeću, jer da će tako pristupnim biti i onomu dijelu pučanstva Primorja, koje se služi talijanskim jezikom. Uдовoljili smo toj opravdane želji. Talijanski prevod govora razpošilje se ovih danah. Knjižica je vrlo ugledna u formatu brošure; vriedi 25 novčića. Tko pošalje 5 novčića više, dobije ju u kuću franco.

Crkvene vesti u biskupiji trčansko - koparskoj. Novcemenovani župniki u Vrtonjelu gosp. Frane Comiso, bijaše kano takav instauriran.

Gosp. A. Mikiš imenovan je župnopraviteljem u Beršecu. (U posljednjem broju »L'Istria« čitamo, da je g. Mikiš pučanstvo župe Laniške odabrao svojim župnikom. Čestitamo župljonom i gosp. Mikiši.)

Talijansko spletke u Labinsčini. Poznato je našim čitateljima kako naši narodni protivljenici Krnjeli i poštenu njiju brudu Šarenjci ruju i kopaju u Labinsčini proti svemu što je hrvatsko. Tim deljim Jesu najzorniji naši vredni svećenici. Gdje god mogu koga ocrnit ili denuncirati, toga ne propuste, a dosad njim je žalbože porečki ordinarijut sve njihove crne spletke uvratio. Nešta poštena svećenika koji bi mogao tamo mirno svoje dužnosti obavljati. Na puši li u talijanski rog, tad ga stanu ocrnjivati, grđiti i proti njemu spletkariti dok ga porečka gospodu ne maknu. Te užurko sredstvo pomaze svakim put labinskim smušnjakom, pa zašto nebi uspijelo i proti čestitomu svećeniku g. Barbalicu, labinskemu kapelanu? Due 5. t. m. Izreču labinsko glavurstvo Istomu gospodinu ne pouzdanicu u opazku, da ga nemari imati za vjerouželjivo. Lablinju (prem g. no platu) jer da postupa nepovoljno sa djećom u školi. Kad nebi poznavali labinskog gospoda, mi bi njim vjerovati, ali ovako znamo, da njim nije do njegovog postupanja u školi već da tu leži u drugom granu zec. Krnjeli i Šarenjci mira g. B. da dnu crne njim duće jedino radi toga, što on dječu vjeroučnik hrvatski podučuje i što u crkvi hrvatski predlaže. Ovo je prav i jedini razlog rad koga bi naši protivljenici htjeli g. B. Iz Lablinja maknati. Takovo vam je ljudska plaćat. Mjesto priznajući ih polovito što njih dječju budućinu potučuju, oni ga crne i djele mu ukore i nadamo se, da će ova vlast dobro doći prema porečkomu ordinarijutu, to da isti otmuču sloboda odrediti u g. B. čime prve odstrani jer on vredio u Lablinju pravo i često katoličko (!?) čuvstvo tamošnjih talijanskih spletkarah.

Proslava slavenkih apostola svete braće Cirila i Metoda. U ovom listu bijaše nekoliko putnih spomenuto, koliku su dužni Slaveni čast i hvalu prvim svojim apostolom sv. Cirili i Metodu. Po cijelom slavenском svetu slavi se blagdan svetih apostola neobičnim slavljenjem. Radostnim srćem javljamo, da se taj prelepobičaj u i svačeta dužnost uvadja i kod nas u Istri. Tako su u nekoj župi Istre — osobito gdje su svećenici sviestni i sdušniji — proslijavili upravo prelepmi načinom blagdan naših apostola. Propovjedalo se načelu o životu svetih apostola i o njihovom djelovanju među poganskim Slavenim, dodav svuda lep nauk, kako valja prve naše apostole častiti i u svemu slediti, te svake godine njihov blagdan u crkvi svećano proslaviti. Narod je svuda pobožno i pozorno slušao nauku svojih vrednih pastirah, kojim je sveta dužnost istoga po pravom i krijepristom putu voditi. Iza propovjedi odjepavao je narod sv. Misu kano u velike blagdane.

— Slavec blagdan sv. apostolata, nebi smio nijedan naš dućebržnik zaboraviti, a da ne prikaže puku u jasnoj slici život i rad svete braće. Tim se bo puk čvrsti i utvrđuje u pobožnosti i svetkovljaju sv. apostolata. Kao što rekosmo danas, da se takovo smetiće u svoje stupce. Od srca

damo se, da ćemo uzmoći kazati u buduće, da je naš pobožni narod proslavio taj blagdan u svih hrvatskih i slovenskih župah Istre, a to odvisi jedino da mara i revnosti našeg svećenstva, koje će naši dobri puk i u ovom dragovoljno i sa ljudjima slediti.

Irredenta ne miruje. Na kolodovoru u Ali uapsili su ovih danah austrijski ortužnici mladoga čovjeka, po imenu Gernalo, ter ga predali okružnomu sudu u Trenti. Uapšenik rodjen je u Trentini, ali si je priskrio talijansko podanicištvo, te bio radi veleizdaje tjerljicom progovjen, jer je iz Milana poslao brzojavku predsjedniku senata g. Techini u Rim, te mu čestitao na slovu, što ga je ovaj držao prigodom smrti pjesnika Pratia.

Nabožno licumjerstvo. Od davnina naučili smo poznavati naše narodne protivnike u Primorju, napose u Istri kano pedle licumjerce, koji se znade prevljati i grbiti svuda i pred svakim, pokazujući se na kući pitoma blaga janjetu. U istinu jesu oni vuci razderavci. Njih izpričajemo u teliku, što mogu jedino tim nečistim načinom postignuti svoju neplimenitu svrhu. Al da će njih u tomu slediti časopis, koji si je drzivo nadenuo ime „nabožan“ (religioso) nismo mogli niti smjeli očekivati. Od te strane bar nadali smo se pravednosti i nepristranosti, jer znademo, da je to ghnivo načelo Onega, čiju nauku hoće tobož nabožni taj list da raznosi. Nada nas prevariti. A tko tomu nevjerojuje, neka čita 3. broj talijanskoga časopisa »La Vigilanza« (Periodico religioso-politico). U tom zakutnom lističu izrigao je neki tobož istarski katolik (Un istriano cattolico) pod krlnkom nabobnosti, a upravo onim poznatim talijanskim jezikom svoga i svašta, na hrvatsko-slovenski narod Istre, na njegovo svecenstvo, na njegovo novinarstvo, na njegova društva itd. itd. Baveći se pepunjenjem biskupske stolice u Poreču, izvrgava ruglu sve naše narodne svetinje, izvrše talijanskom prevejančenu naše narodne težnje, ruge se našemu jeziku i podmeće nam nečajne svrhe, a konac koncu jest, da bijaše u Poreču biskup, koji nisu znali niti rječi vjerouželjivo. Lablinju (prem g. no platu) jer da postupa nepovoljno sa djećom u školi. Kad nebi poznavali labinskog gospoda, mi bi njim vjerovati, ali ovako znamo, da njih nije do njegovog postupanja u školi već da tu leži u drugom granu zec. Krnjeli i Šarenjci mira g. B. da dnu crne njim duće jedino radi toga, što on dječu vjeroučnik hrvatski podučuje, i što u crkvi hrvatski predlaže. Ovo je prav i jedini razlog rad koga bi naši protivljenici htjeli g. B. Iz Lablinja maknati. Takovo vam je ljudska plaćat. Mjesto priznajući ih polovito što njih dječju budućinu potučuju, oni ga crne i djele mu ukore i nadamo se, da će ova vlast dobro doći prema porečkomu ordinarijutu, to da isti otmuču sloboda odrediti u g. B. čime prve odstrani jer on vredio u Lablinju pravo i često katoličko (!?) čuvstvo tamošnjih talijanskih spletkarah.

Toliko o samom dopisu iz kojega izvire u svakom redku, mržnja, prezir i klevenja na sve štote hrvatske. Bio to na čast istarskomu katoliku. Ješ jednu uredničtvu „nabožan Vigilante“. Pošteno, obzirno i oprezno uredničtvu ne prima dopisah od nepoznatih osobah, a najmanje ako su isti dvojbene naravi.

Uredničtvu, nabožne Vigilante'uvadja spomenuti dopis sa slijedećim uvedom: «Jedan pametan Istran i dobar katolik, kako se podpisuje, ali za koga imademo razloga držati, da je svećenik, dapače Slaven — bar po imenu, kojeg svršava sa „ich“ piše nam sličedeće». Dakle uredničtvu nepozna pisca, a smatra ga svećenikom i Slavenom. Neimamo ništa proti tomu, niti žalimo, da se može naći svećenik i dobar katolik, koji je kadar tako podio, bezdušno i smradno pisati; žalimo odvise uredničtvu tobož katoličkog lista, koje prima takovo smetiće u svoje stupce. Od srca

mu darujemo toga istarskoga katoličkoga svećenika i Slavena, držeći se one naše: „gori Polurica nego Tur“ Bože nas obučaj katičkičko duha „nabožne Vigilante“. — Pui — sram vas bilo!

Umro od ugriza zmije. Piše nam prijatelj iz Kastavčine, da je dne 14. t. m. umro Frane, sin ud. Marije Širola iz Zameta, otvoren zmijskim otvorom, Dečko — 8 godin star — tražio je medju kamenjem orahe, te ga u nekoškiju zmije uštipnula. Umjesto da je tko skočio po liečnika, da ugrženom pogmeye, ljudi ludi i nesmotreni pozvali nekog nadrljivčnika, da tobož ranu razgovori. Taj razgovor, žalibice nepomože, dečko je strašno patio i u velikih mukama izdahnuo. Bio strašni ovaj dogodaj opomenom onim lahkounim i praznovjernim osobom, koje svoje dragoceno zdravje povjeravaju varalicom i budežnikom, koji se njihovom neukostju ili ludostju okeristi znadu.

Izgorio parobrod. Dne 14. t. m. upao se na Ricci njemački parobrod „Octavia“. Parobrod se usidrio u luci za petrolej, da nakreća benzina. Jur bijaše natovaren sa 2850 bačavah te pogibeljne tekućine, kad se na jednom pojavi na brodu organ. Sreća da se je u to vrijeme nalazio na Ricci austrijsko ratno bredovljive, kojega su nekoji osiciri i momčad sa čamci i drugimi pomagali u pomoći pri-teklji, parobrod razvezali i iz luke izvukli. Na taj način preprečilo se neizmjerno zlo i velika škoda, jer bijahu tim spašeni ostali parobredi nakrcani petroljem i usidreni kraj gorećega. Parobrod „Octavia“ bijaše zavezani put Voleskoga i ostavljen kod Razbojnoga na Kastavskoj obali. Organ bijaše grozno-grožljiv i gasit se nije moglo. Strieljat u parobrod nije se smjelo, jer bi se bio gorući benzin po moru razlio. Još u četvrtak u jutro vidjeli su na istarske obale dim upaljenoga parobroda. Postanak ognja je dosad nepoznat. Od mornara jesu samo četvoricu što lahko, što težko ozlijedjena, jer je srećom većina njih na kraju uzimala zajtrak.

Hrvati u republici Chilenskoj. »N. L. piše Hrvat iz Antofagaste: «Dajem vam na znanje, da u ovom mjestu linn jedno 25 Hrvata, sve ljudi marljivi i zabilježeni trgovinom. Može se reći, da su između prvih trgovaca. Samo iz otoka Brača ima ih 11. Svi imaju svoje velike dućane. Nego jo sada posve slabo vreme, jer nema radnje; tako da se malo ili ništa neprodaje. Ali nadamo se, da će opet trgovina oživiti, jer je republika chilenska učinila mir sa Peru i Boliviom. Pa se čekaju i jedna velika radnja, naime željezni put do ove, zadnje republike. Ovo mjesto bilo je hrzo proglašeno slobodnom lukom, te sve rudno bogatstvo, što počiva u ovoj gori i pustosi; dolazi ovamo. — Svi Hrvati ovde uživamo lepiti mir i dobro zdravje.

HTIO imati kralja za zastupnika. Kod izbora za subor u Dubaru (peštansko županija) izborni predsjednik upita nekog seljaka (Madjara): «Za koga glasujete? — Za Boga oca», glasio je odgovor. — «Za njega nije moći glasovati» — odvraći predsjednik — »pošto nije izbornikom, a radi toga niti nemože biti biran«. — »Nu ako je tomu tako — reče seljak frčevi i skrakev lada molim izvolite zapisati moj glas kralju Franu Jožefu — manjemu čovjeku, ja nedam svoj glas. — Komisija sa je tomu od srca nasmijala, a seljak kročio je mimo i slobodno ovdje došao, da je kralju dao svoj votum.

Spanjolska oklopna vojska potonula. Kako se javlja iz Madrida, spanjolska oklopna vojska »Gravita«, koju je ovih danah snasla na jednom od filipinskih otokih strašna oluja, potonula je. Zaglavila su dva čamnika i sedam mornarab. Potonuli viesli neima.

Neku nauku.

Neprijatelj pěstak. Poznato je, da je pěstica vrlo nježna životinjica, koja imade neprijatelja ne samo u nepogodnom vremenu, nego takodjer medju samimi životinjami. Medju ove posljednje ubrajamo

mrava, žabu, miševe, metilje, a jedan od glavnih jest večernji lepir „medar“ nazvan. Ove životinje ne jedu samo med, već škodaju osobito tim, što prouzročuju pobunu u pčelinjaku, u kojem se lukava uvići znadu. Pojavljuju se osobito mjesecu kolovoza, iz zapada sunca. Protiv ovomu neprijatelju pčelar najbolje je sredstvo, ako se otvor (leta) pčelinjaku u toliko pritvori, da taj nemili gost unj unići ne može.

Kako djeluje kućno zdravstvo na pomor? Gospodin Winter Blyth pribriježio je neke podatke o zdravstvenih odnosima jednog predgrađa grada Londona (St. Marylebone), a brojke, što ih je sakupio, jasna su lekcija o javnom zdravstvu. U Burne streetu kuće su veoma loše, pa za to na 1000 osoba pomire njih 24, i to ponajviše na sušici. U Devenshireplaceu isto su tako kuće veoma loše, te je zadnjih godina bilo poprično pomor od 30 osoba na 1000, koje su podlegle osobito sušici. U Gees-cortu, u nekoj zabitnoj ulici, koja utiče u Osceford-street, gdje stanuju javni smetari i druge osobe, koje su po zvanju izložene svim nepogodam podnebjia, poprični je pomor 30 na 1000, a glavni uzrok smrti je zapala dušnika (bronchite). Horacestreet, također u veoma zljih zdravstvenih odnosima, imade poprični pomor od 30 osoba na 1000, dočim je sav pomor u čitavom predgrađu St. Marylebone, izključiv zdrave i nezdrave ulice, zo osobah na 1000.

Književne vesti.

Matica Hrvatska počela je ovog tjedna razslijati svoje ovogodišnje knjige. Evo ih po reu:

Zabavna knjižnica:

August Šenon: Sabrane priopovijesti; Franjo Marković: Iz mladih dana, pjesme; Jenko Sisolski: Gospodja Sabina, roman; Vladimir Mažurašić: Grot Ivan, igrač.

Poučna knjižnica:

Blaž Lorković: Žena u družtvu i u kuci;

Dr. Bogoslav Šušek, dr. Mijo Klišpatić i Ljudevit Rossi: Novovječki izumi;

G. Maspero: Povijest izloženosti naroda u starom veku, prva knjiga „Svjetska povijest“, prevod Gavre Manojlovića.

Kako se vidi, to je prelijep dar, što ga „Matica Hrvatska“ ove godine prikazuje svojim članovom — za puha **trufi** i izum!

Ta sama zabavna knjižnica iznosi ukupno nešto preko 60 tiskanih stranaka, a u pogodnoj knjižnični sami „Novovječki izumi“ jaki 324, i trika! Tuj netreba nikakove preporuke: *Upravo je najsvjetija dužnost svakoga Hrvata, da bude vlastičnim članom.*

Projektno ostvareće. Pjesme Josipa Ljudevitija Špilja za mladež. Knjiga I. Zagreb 1884. Knjigotiskarna Drag. Albrechta, Troškova plesa.

U knjižari Mučnjak i Senftleben u Zagrebu izšlo su slijedeće knjige:

Kućni pravoslovac novo četvrti izdanje sa dodatkom „Zakon od 3/III. 1874. o zadrugama f. 1.50.

Maiksnar dr. Historija rimske književnosti f. 1.50.

Matik. Izabrana narodno priopovjedke Slavena. I., II. i III. svežak po 30 novč. sva svežka u jedno svežani i for, u platenom vezu f. 1.40.

Matik. Geometrijsko oblikoslovje za mladež pučkih škola, treće izdanje 30 novčenica.

Robinson Kroze, treće izdanje s bojudišnim naslovom tvrdvo vezan 50 novč.

Ružice. Najnovija sibirka rado pjevanih hrvatskih pjesama, treće izdanje, vezano 20 novč.

Stočajni red od 18. srpnja 1859. sa tičućimi se pojedinim ustanovama zakoni i naredbami. Uredio dr. Hinković, 80 novč.

Ove su knjige odlične, a da bi o njih naposego govorili. Gore spomenuta knjižara, koja se izdavanjem liepkih hrvatskih djelatih upravo odlikuje, zaslužuje najveće priznanje i svestranu podršku občinstva, jer samo tako može se isti pobudititi na što veću nakladnu domaću književnih djelatih, a moramo radostju priznati, da je knjižara Mučnjak - Senftlebenova između prvih, koja svake godine našu hrvatsku književnost novim izdanji umnožuje.

Iz „Popisu knjigah“, što nam ga spomenuta knjižara dostavila, opazili smo s velikom radostju, da se našnakladow iste književnosti i opet tri hrvatska djela nalaze pod tiskom, o kojih čemo u svoje vreme izvestiti.

Josip Jurčić: Zbrani spisi. Založili su na svjetlo dul: „Odbor za Jurčićev spomenik“. Uredil Fr. Levec. III. svežak. Pri-povedni spisi. Cena 70 kr. V Ljubljani, 1884. Natisnila „Narodna tiskarna“.

Pomorske vesti.

Kretanje austro-ugarskih brodova u inozemstvu.

Dodatači u:

Trst 10. srpnja: Mileva, Petrovic iz Matratona, 17. Providence, Pescutti iz Taganrog, 18. Sesati dubrovački iz Grča, Marletta B., Sioletić iz Kalamote, - Rieku 16. srpnja: Tacito Stanger iz Miljetak, 17. Adria, Pa-scolatto iz Trsta, - Newport 28. lipnja. Zvonimir, Blelovučić iz Norfolka, - Biene Slonik 9. srpnja: Cavaliere, Gladulic iz Panonske - Mlječa 11. srpnja: Br. Kemény, Str. iz New-Yorka - Bečija 9. srpnja: Amalia D., Dapolio iz Odesse. - Borwlok 10. srpnja: Orono, Račić iz Aleksandrije. - Catta 11. srpnja: Tartaro, Pezalj iz Rieke, 12. Olita, Luzina iz Limarsola, 17. Moesa Montefiore, Matković iz Rieke - Genova 14. srpnja: Pomoč, Katařík iz Fort-de-France 16. Jareb, Barbári iz Sebastopolja - Plymoutha 12. srpnja: Esan iz New-Jorka - Carligrada 27. lipnja: Polovac, Košić iz Batuma, 30. Hončar, Buntolj iz Odessa, 1. srpnja: Taganrog, Radoničić iz Trsta, 6. Padra Figli, Sluk iz Taganroga, 10. srpnja: Attilo, Konorid iz Batuma, New-York 15. srpnja: Mario, Minacci iz Cagliari, Aberdon 10. srpnja: Drina, Konorid iz Dedeagac, - Colonia 12. lipnja: Melchiori, Vidušić iz Muurizija, Marshija 15. srpnja: Josef Ivanović iz Martinika. - Gloucester 3. srpnja: Ergo, Jadrošić iz Trapant, - Kardiff 14. srpnja: Vincenz M. Miacci iz Amsterdama, Shelds 15. srpnja: Ester, Žigla iz Dunkerque, Altona 17. srpnja: Giusepina, Valentini iz Orlana, - Penaskova 7. srpnja: Rebecca, Jakulić iz St. Vincenta.

Dodatači iz:

Trsta 10. srpnja: Lujzija P., Ferjan za Studio, Columbus, Muneghetti za Batum, Adria, Pawelotto za Lutsk, Sloga, Lujak za Antivari, Angelo Custode, Stazio za Mohdž, - Bloke 12. srpnja: Leda, Erchen za Wilmington, Venna, Stiglitz za Bordeaux, - Hula 11. srpnja: Osojsnik A., Jelenčić za Filadelfiju, Kingston 16. lipnja: Cihole, Kozulj za Europu, - Trst 10. lipnja: Ljubljana, Scroboli za Bro-morhaven, 12. Catina, R. Sforzina za London, N.-Jorka 3. srpnja: Villa, Stanos za Trst, Agostino O., Premuda za Trst, - London 12. srpnja: Harleb, Radoušević za Subrobova, - Genova 12. srpnja: Aurora M., Košić za Mali Lošinj, - Catta 10. srpnja: Jokal, Gottardi za Rieku, - Mljet 11. srpnja: Giusto dell'Ante-gento, Raguzin za Palerom, Tacllo, Stangher, Tarabocchia za Björneborg, - Barbados, 16. lipnja: J. J. Strasmanjer, Randić za London, 23. Sospič, Vukasović za Guadalupu, - Cattol 28. lipnja: Niko, Bronzan za Taganrog, 1. srpnja: Hončar, Buntolj za Marsiju, 2. Taganrog, Radoničić za Batum, 7. Attilo, Kozulj za Aleksandriju, 14. Glurko, Petrićević za Millu, - Marsija 12. srpnja: Zelina, Suttoru za Porto-Saíd, - Lutsk 16. Stachow, Randić za Mljetke, - Mamai, 14. srpnja: Kalk, Ursadžić za Sundewall.

Lutrijski brojevi

od 19. julijsa:

Trst	57	72	14	37	31
Linc	68	45	72	58	31
Inzbruk	21	20	24	44	26
Buda	75	18	55	78	23

dans 23. julijsa:

Prag	02	25	63	30	17
Hermanstadt	21	77	25	13	57
Lavov	80	4	56	25	65

TRGOVAČKE VESTI.

Kava niže cene. Rio od fr. 49-67, bolja f. 70-96. Lagunira f. 70-80. Portoric f. 94-115. Moko f. 98-100.

Cukar prve Marke gotova roba od fr. 22.50-27.50 slabo traženi.

Uže obično za jelo f. 43-44. Dalmatinsko f. 44-45. Talijansko fino f. 70-89 po kakvoći.

Riža tulj. f. 15-22.; englezka f. 11-18.50 Bakalar f. 24.

Petrolj čvrsto držan po 9.60-10. u barilim f. 12. - sanduči.

Masi svinjeća prava po f. 65., englezka f. 61.

Slanina slabo tražena po f. 61. - Mastlo f. 88-97. - Loj f. 44-50 Naranče i limoni od f. 2-4 manduk. Rosidi f. 5-6.50 Lješnjaci f. 35. - Grožđe Sult. f. 19-23. Smokve f. 13-16. - Grašak f. 10-13. Pasulj f. 11-15. - Leča f. 18-20. - Vuna bosanska f. 105-115. Istarska f. 110-115. slabo tražena. —

Kože strojeno f. 140-160. - Voloske surrove f. 46-55. - Janjeće 100 kom. f. 75-115. Želje f. 24-35. Ljes živjeli tražen. a cene uzdržane. Sieno 1.50 novč. do 2. -

Sjever bosanski i hrvatski f. 24-26.

Plenica f. 9.25-9.1. Kukuruz vlaški f. 7. 20 do 7.30; Banatski f. 8-25.

Hrvatski f. 7.75. Raž f. 7.52. Zob madjar-ski f. 7. - Hrvatska f. 7.50 - Arba-

načka f. 6.25-7.

Trčanska bursa: dne 25. julijsa 1884.

Austrijski državni papiri f. 80.70-80.80

isti u srebru fr. —; isti u zlatu f. 102.20

5% austrijska renta po 95.60.

Dionici narodne banke f. 857. — Kre-

dit f. 302. — 303; Lloyd f. 620.

London 10 lira sterlina for. 121.50-

121.85; Napoleonf. 9.66-9.67%, c. kr. cekini f. 5.70; državne marke fr. 59.50-59.60;

francuske fr. 48.20-48.40.

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom stiđene, imaju se taj lek po dr. Malléu smatrati kao patoren

Bez ove obrambene znamke, zakonom st